

30 SEPTEMBER 1996 24/1423 TER
D 24-1/1423 TER mlf

**UJEDINJENI
NARODI**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na području bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-96-21-T
Datum: 13. rujna 1996.
Izvornik: engleski i
francuski

RASPRAVNO VIJEĆE

U sastavu: Gabrielle Kirk McDonald, predsjedavajuća sutkinja
sudac Rustam S. Sidhwa
sudac Lal C. Vohrah

Tajnik: gđa Dorothee de Sampayo Garrido-Nijgh

Odluka od: 13. rujna 1996.

TUŽITELJ

protiv

IVICE RAJIĆA, poznatog i kao VIKTOR ANDRIĆ

**PREGLED OPTUŽNICE SUKLADNO U 61
PRAVILNIKA O POSTUPKU I DOKAZIVANJU**

Tužilaštvo:

- g. Eric Ostberg**
- g. Gregory Kehoe**
- g. Andrew Cayley**

I. UVOD

Tužitelj Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava na području bivše Jugoslavije od 1991. ("Međunarodni sud") podnio je 23. kolovoza 1995. sudaču Rustamu S. Sidhwi, sudaču ovog raspravnog vijeća, optužnicu protiv Ivice Rajića, poznatog i kao Viktor Andrić. Sudac Sidwa potvrdio je optužnicu 29. kolovoza 1995. i istoga dana potpisao naloge za uhićenje koji su poslani u Republiku Bosnu i Hercegovinu i Federaciju Bosne i Hercegovine. Dodatni nalog za uhićenje, kojeg je 8. prosinca 1995. potpisao sudac Lal C. Vohrah, poslan je Republici Hrvatskoj.

Međunarodni sud je 9. veljače 1996. primio punomoć koju je potpisao Ivica Rajić, a kojom opunomoćuje g. Zvonimira Hodaka da ga pravno zastupa u postupku koji se vodi pred Međunarodnim sudom.

Sudac Sidwa je 6. ožujka 1996. izdao nalog kojim poziva tužitelja suda da ga izvjesti o tome koje su mjere poduzete da se optuženom uruči optužnica. Nakon što je saslušao tužitelja, Sudac Sidwa je utvrdio da je tužitelj poduzeo sve razumne korake kako bi se optuženom osobno uručila optužnica ili ga se na drugi način pokušalo obavijestiti o postojanju optužnice. Sukladno tome, istog dana je naložio da se optužnica protiv Ivice Rajića dade na pregled ovom Raspravnom vijeću u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazivanju Međunarodnog suda ("Pravilnik"). G. Hodak je 26. ožujka 1996. bio obaviješten o raspravi zakazanoj sukladno pravilu 61 u predmetu Ivica Rajić.

U svom zahtjevu od 2. travnja 1996., tužitelj je zatražio da se identitet sedmero svjedoka optužbe zaštiti od razotkrivanja u javnosti i medijima. Tom zahtjevu je isti dan udovoljilo Raspravno vijeće.

Ovo Raspravno vijeće je 2. i 3. travnja 1996. održalo raspravu sukladno pravilu 61 u predmetu Ivica Rajić. Vijeću je za vrijeme javne rasprave predložen pismeni i usmeni dokazni materijal.

Nakon toga, tužitelj je zatražio odgodu rasprave sukladno pravilu 61 kako bi mogao podnijeti dodatni dokazni materijal o prirodi sukoba. Taj zahtjev mu je odobren. Pismeni materijal je 10. lipnja 1996. predložen ovom Raspravnom vijeću.

U skladu s pravilom 74, Republika Hrvatska je 30. travnja 1996. zatražila da joj se dopusti da sudjeluje u svojstvu *amicus curiae* u ovom predmetu u svezi prirode sukoba. Tužitelj je 15. svibnja 1996. uložio prigovor tom zahtjevu. Raspravno vijeće je nalogom izdatim 24. svibnja 1996. odbilo zahtjev Hrvatske.

Raspravno vijeće je 7. kolovoza 1996. naložilo tužitelju da predoči sav materijal koji tužitelj želi da Raspravno vijeće uzme u obzir sukladno potpravilu 61 (E), a koji se odnosi na napore da se optuženom osobno uruči optužnica, te na činjenicu da države ne surađuju ili odbijaju surađivati s Međunarodnim sudom. Tužitelj je, uz dopuštenje Raspravnog vijeća, taj materijal predočio 12. kolovoza 1996., a dodatni materijal 13. kolovoza 1996.

RASPRAVNO VIJEĆE, RAZMOTRIVŠI pismene i usmene podneske i obrazloženja tužitelja,

DONOSI SLJEDEĆU ODLUKU.

II RAZLOZI ZA ODLUKU

A. Navodi optužbe

1. Ivica Rajić je optužen da je 23. listopada 1993 zapovijedio napad na selo Stupni Do koje se nalazi u Republici Bosni i Hercegovini. Navodno je napad izvelo Hrvatsko vijeće obrane ("HVO") što su, zapravo, oružane snage samoproglashene Hrvatske zajednice Herceg-Bosna ("HB"), koje su bile pod zapovjedništvom Ivice Rajića. Ivica Rajić se tereti za prekršaje opisane u šest navoda optužnice: točka I - tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. prema članku 2(a) (namjerno ubojstvo) Statuta Međunarodnog suda ("Statut"); točka II - tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. prema članku 2(d) (uništavanje imovine) Statuta; i točka III - kršenje ratnih zakona i običaja prema članku 3 (namjerni napad na civilno stanovništvo i bezobzirno uništavanje sela) Statuta. Alternativno se tereti, kako slijedi: točka IV - zapovjedna odgovornost za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. prema članku 2(a) (namjerno ubojstvo) Statuta; točka V - zapovjedna odgovornost za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. prema članku 2(d) (uništavanje imovine) Statuta; i točka VI - zapovjedna odgovornost za kršenja ratnih zakona i običaja prema članku 3 (namjerni napad na civilno stanovništvo i bezobzirno uništavanje sela) Statuta.

B. Preliminarna pitanja

2. Prije pregleda optužnice protiv Ivice Rajića, valja razmotriti neka preliminarna pitanja. Jedno od takvih pitanja je svrha i priroda postupaka koji se provode sukladno pravilu 61. Takvi postupci pružaju mogućnost tužitelju da na javnoj raspravi predloži optužnicu protiv optuženog i dokazni materijal kojim potkrijepljuje tu optužnicu. Postupci koji se provode sukladno pravilu 61 su stoga služe da podsjetu javnost da se optuženik traži zbog teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava. Njima se također daje mogućnost da se čuje glas žrtvi zločina te da one progovore o načinu na koji su bile tretirane, te da se to zabilježi za povijest. Ukoliko Raspravno vijeće utvrdi da postoje razumni razlozi za sumnju da je optuženik počinio neke ili sve zločine za koje se tereti u optužnici, izdat će međunarodni nalog za uhićenje. Takav nalog, koji moraju provesti sve države-članice Ujedinjenih naroda, omogućuje da se optuženik uhititi pri prelasku međunarodnih granica. Nakon rasprave održane sukladno pravilu 61, Predsjednik Međunarodnog suda može obavijestiti Vijeće sigurnosti o tome da neka država ne surađuje s Međunarodnim sudom. Tužitelj je predložio materijal u kojem tvrdi da neuspjeh pokušaja da se Ivici Rajiću osobno uruči optužnica leži u cjelosti ili djelomice u tome što Republika Hrvatska i Hrvatska zajednica Herceg-Bosna nisu surađivale s Međunarodnim sudom.

3. Postupak koji se vodi sukladno pravilu 61 nije suđenje *in absentia*. U tom postupku se optuženik ne proglašava krivim. Raspravno vijeće jedino utvrđuje da li postoje razumni razlozi za uvjerenje da je optuženik počinio zločine za koje ga se tereti

u optužnici. Pritom, Vijeće razmatra jesu li djela za koja se tereti optuženik, ukoliko se na sudu dokažu izvan svake sumnje, zločini koji spadaju u njegovu stvarnu nadležnost, te utvrđuje činjeničnu utemeljenost optužbi protiv optuženog. U postupku koji se vodi sukladno pravilu 61, optuženom se ne izriče nikakva kazna. Jedina posljedica takvog postupka jest javno prikazivanje dokaza protiv optuženog i mogućnost izdavanja međunarodnog naloga za uhićenje. Time se povećava mogućnost uhićenja optuženog, a Međunarodnom sudu omogućuje ispunjavanje mandata umjesto da, zbog neposluha država, bude neučinkovit. Također, takav postupak promiče ciljeve zbog kojih je Međunarodni sud osnovan.

4. Na ovom mjestu također valja riješiti određena pitanja koja se tiču predočenja dokaza. Tijekom ispitivanja optužbi protiv Ivice Rajića, Raspravno vijeće razmatra dokaze koje je tužitelj podnio kao popratni materijal uz optužnicu. Ti dokazi uključuju materijal koji je bio predočen sucu Sidwi kad je optužnica potvrđena. Vijeće je također dopustilo predočenje dodatnog materijala, za vrijeme i nakon rasprave koja se vodi sukladno pravilu 61, uključujući svjedočenja svjedoka čiji iskazi nisu bili predočeni sucu Sidwi. Potpravila (B) i (C) pravila 61, koja reguliraju vođenje rasprave sukladno tom pravilu, dopuštaju predočenje takvog dokaznog materijala. Potpravilo 61(B) navodi da će tužitelj podnijeti dotičnu optužnicu raspravnom vijeću na javnoj raspravi. Nadalje se utvrđuje da će tužitelj predočiti dokazni materijal u koji je uvid imao sudac koji je potvrdio tu optužnicu i da “može... pozvati i ispitati svakog svjedoka čiji je iskaz bio podnesen sucu koji je potvrdio optužnicu.” Potpravilo 61(C) dopušta ponnašanje dodatnog dokaznog materijala na raspravi: ono zahtijeva da Raspravno vijeće odlučuje o predmetu na osnovu dokaznog materijala opisanog u potpravilu 61(B) (tj. dokazi u koje je imao uvid sudac koji je potvrdio dotičnu optužnicu) i “dodatnih dokaza koje tužitelj može priložiti”. Raspravno vijeće zaključuje da se potpravilo 61(C) odnosi i na svjedočenje svjedoka u čije iskaze sudac koji je i potvrdio optužnicu nije imao uvid, jer takvo svjedočenje sačinjava “dodatne dokaze koje tužitelj može priložiti”. Takvo tumačenje pravila 61 je također u skladu s praksom Međunarodnog suda u prethodnim postupcima koji su se vodili sukladno pravilu 61. *Vidi npr., Tužitelj protiv Karadžića i Mladića*, Pregled optužnica u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazivanju (IT-95-18-R61, Raspravno vijeće I, 11. srpnja 1996.); *Tužitelj protiv Mrkšića, Radića i Šljivančanina*, Pregled optužnice u skladu s pravilom 61 (IT-95-13-R61, Raspravno vijeće I, 3. travnja 1996.); *Tužitelj protiv Martića*, Odluka (IT-95-11-R61, Raspravno vijeće I, 8. ožujka 1996.) (“*Odluka sukladno pravilu 61 u predmetu Martić*”).

5. Valja spomenuti svjedočenje g. Eshanullaha Bajwe, istražitelja u Uredu tužitelja, koje je dao tijekom postupka koji se vodi sukladno pravilu 61 kao zaključno pitanje u svezi prilaganja materijala. G. Bajwa je u svom svjedočenju izjavio da je uzeo iskaze nekoliko osoba koje su bile očevici napada na Stupni Do. Tada je pred Vijećem usmeno iznio dijelove tih iskaza. Pismeni iskazi koje je g. Bajwa sazeo za vrijeme rasprave koja se vodila sukladno pravilu 61, bili su predočeni Vijeću koje ih je razmotrilo. Svjedočenje g. Bajwe značajno je za odluku Raspravnog vijeća samo utoliko što pokazuje da su ti iskazi uzeti. U svim ostalim slučajevima, Raspravno vijeće se isključivo oslanjalo na pismene iskaze i drugi dokazni materijal koji mu je predočen. O tome sudac Sidwa iscrpno raspravlja u svom odvojenom mišljenju.

C. Stvarna nadležnost

6. Prvo pitanje koje Raspravno vijeće valja razmotriti jest ima li stvarnu nadležnost nad prekršajima koje je navodno počinio Ivica Rajić. S tim u svezi, od Raspravnog se vijeća zahtijeva da razmotri članke 2 i 3 Statuta na osnovu kojih se Ivica Rajić tereti.

1. Članak 2 Statuta - Teške povrede

7. Tužitelj tereti Ivicu Rajića za namjerno ubojstvo civilnog stanovništva i uništavanje imovine sukladno članku 2 Statuta. U tijeku utvrđivanja nadležnosti Suda u predmetu *Tužitelj protiv Tadića*, Žalbeno vijeće Međunarodnog suda je bilo mišljenja da članak 2 uključuje odredbe o teškim povredama Ženevskih konvencija iz 1949., te da postoje dva preduvjeta za primjenu tih odredaba: (a) mora postojati međunarodni oružani sukob koji je opisan u zajedničkom članku 2 Konvencija; i (b) zločin mora biti djelo protiv osoba ili imovine zaštićenih odredbama odgovarajuće konvencije. *Tužitelj protiv Tadića*, Odluka po interlokutornom prigovoru obrane o nadležnosti ¶¶ 81, 84, (IT-94-1-AR72, Žalbeno vijeće, 2. listopada 1995.) ("*Odluka Žalbenog vijeća o Tadićevom prigovoru na nadležnost*").

8. Budući da su zločini koje navodi tužitelj bili upereni protiv civilnih osoba i imovine, ženevska konvencija relevantna za ovaj predmet jest Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., 75 UNTS 287 ("Četvrta ženevska konvencija"). Na temelju odredbi te konvencije, Raspravno vijeće prvo razmatra je li tužitelj u dovoljnoj mjeri pokazao da je navodni napad na Stupni Do izveden za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba, a tek tada pokreće pitanje da li su napadnute osobe i/ili imovina zaštićene Četvrtom ženevskom konvencijom.

a. Međunarodni oružani sukob

9. Dokazni materijal koji je podnio tužitelj ukazuje na to da je napad na selo Stupni Do bio dio sukoba u središnjoj i južnoj Bosni između HVO-a (oružanih postrojbi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna) s jedne strane, i postrojbi bosanske vlade s druge. Ti su sukobi započeli u drugoj polovici 1992. i nastavili se do sklapanja Washingtonskog mirovnog sporazuma u ožujku 1994. *Vidi Bosna i Hercegovina-Hrvatska: Preliminarni sporazum o osnivanju konfederacije* 33 I.L.M. 605 (18. ožujka 1994.). Napadi koje je u travnju 1993. HVO izveo u lašvanskoj dolini i napad na Mostar u svibnju 1993. su dio tih sukoba. Selo Stupni Do je smješteno u istom području kao i ciljevi tih napada, otprilike četiri kilometra jugoistočno od Vareša. Optuženik Ivica Rajić je po svemu sudeći bio zapovjednik 2. operativne grupe HVO-a u Operativnoj zoni Srednja Bosna. Dokazni materijal nadalje ukazuje da je Bobovačka brigada bila dio 2. operativne grupe i da je ona zapravo napala selo Stupni Do, te da je prije napada, Ivica Rajić osobno preuzeo zapovjedništvo nad Bobovačkom brigadom. Stoga se "sukob" koji Raspravno vijeće valja razmotriti u ovom predmetu može općenito opisati kao sukob između HVO-a i bosanske vlade u središnjoj i južnoj Bosni od jeseni 1992. do proljeća 1994.

10. Odlučivati o naravi oružanog sukoba je težak zadatak u svijetu "u kome se borba za vlast na svakom kontinentu vodi destabilizacijom, uplitanjem u građanski sukob, davanjem utočišta, pomoći i podrške pobunjenicima i slično." *Military and Paramilitary Activities in and against Nikaragva (Nicar. v. U.S.)*, 1986 I.C.J. Rep. 14, str. 543 (Presuda o meritumu od 27. lipnja 1986.) ("*Nikaragva*") (mišljenje suca Jenningsa). U slučaju bivše Jugoslavije, na primjer, često se susrećemo sa sukobima između građana države i njihove središnje vlade u koji su navodno, manje ili više, upletene druge države.

11. U Odluci Žalbenog vijeća o Tadićevom prigovoru na nadležnost, Žalbeno vijeće daje neke smjernice za određivanje naravi takvih sukoba. U paragrafu 72, Žalbeno vijeće smatra da:

Sukobi [u bivšoj Jugoslaviji] su bili ograničeni na borbe između postrojbi bosanske vlade i postrojbi pobunjenih bosanskih Srba u Bosni i Hercegovini, kao i između hrvatske vlade i postrojbi pobunjenih hrvatskih Srba u Krajini (Hrvatska), smatraju se unutrašnjim (ukoliko se ne dokaže izravno uplitanje Federalne Republike Jugoslavije (Srbija-Crna Gora)).

Sukob između HVO-a i snaga bosanske vlade se može smatrati analognim gore navedenim sukobima. Stoga bi se trebao razmatrati kao unutrašnji, ukoliko se ne dokaže izravno uplitanje neke države. Prema tome, pitanje je li navodni napad na civilno stanovništvo Stupnog Dola dio međunarodnog oružanog sukoba ovisi o postojanju i stupnju vanjskog uplitanja u sukobe između postrojbi bosanske vlade i HVO-a u središnjoj i južnoj Bosni.

12. Odluka Žalbenog vijeća o nadležnosti u predmetu *Tadić* nije, međutim, odredila koji stupanj uplitanja treće države je potreban da bi se unutrašnji sukob pretvorio u međunarodni. Tužitelj je iznio dvije teorije o tome je li sukob u ovom predmetu međunarodni ili ne:

[S] ukob se može odrediti kao međunarodni na temelju izravnog vojnog uplitanja Hrvatske u [Bosni], postojanju neprijateljstava koja su posljedica tog sukoba, te postojanju neprijateljstava između [Bosne] i Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, s kojom su Hrvatska i njezine oružane snage bile u uskoj vezi i pod čijom se kontrolom nalazila.

Tužiteljev Podnesak o zakonu koji se može primijeniti na oružani sukob Bosne i Hercegovine i Hrvatske i samoproglašene Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, točka 4, *Tužitelj protiv Ivice Rajića* (IT-95-12-R61, Raspr. vijeće II, 1. travnja 1996.) ("*Tužiteljev podnesak*"). Svaka od ovih tvrdnji će se razmotriti u daljnjem tekstu.

17/1423 TER

i. Izravna vojna intervencija Hrvatske

13. U svrhu primjene odredaba Četvrte ženevske konvencije o teškim povredama, Vijeće nalazi da je znatno i neprekidno vojno djelovanje oružanih postrojbi Hrvatske kao podrška bosanskim Hrvatima u borbi protiv snaga bosanske vlade na području Bosne bilo dostatno da se domaći sukob između bosanskih Hrvata i bosanske vlade pretvori u međunarodni. Dokazni materijal koji je podnio tužitelj nudi razumnu osnovu za uvjerenje da je 5000 do 7000 pripadnika Hrvatske vojske, kao i neki pripadnici Hrvatskih oružanih snaga ("HOS"), bilo prisutno u Bosni i sudjelovalo, izravno i kroz svoje odnose s Herceg-Bosnom i HVO-om, u sukobima sa snagama bosanske vlade u središnjoj i južnoj Bosni.

14. Nema dvojbe da su dijelovi Hrvatske vojske bili razmješteni na području Bosne, barem u razdoblju između 1992. i ožujka 1994. Njihova prisutnost je zabilježena u dokumentima Ujedinjenih naroda, među kojima su izvješća Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda utemeljena na podacima koje su pribavile Zaštitne snage Ujedinjenih naroda ("UNPROFOR") u Bosni, te na izjavama Vijeća sigurnosti i odlukama Generalne skupštine. Vidi, npr., *Daljnje izvješće Glavnog tajnika sukladno Rezoluciji 743 (1992.) Vijeća sigurnosti*, U.N. SCOR, 47. sjednica, ¶ 28, U.N. dok. S/24848 (24. studenog 1992.) (*"Izvješće Glavnog tajnika od 24. listopada 1992."*); *Izvješće Glavnog tajnika*, U.N. GAOR, 47. sjednica, ¶¶ 9-11, U.N. dok. A/47/747 (3. prosinca 1992.); Rezolucija Generalne skupštine 47/121, U.N. GAOR, 47. sjednica, ¶ 5, U.N. dok. A/47/747 (18. prosinca 1992.) (*"Rezolucija Generalne skupštine 47/121"*); *Izvješće Glavnog tajnika sukladno paragrafu 12 Rezolucije 47/121 Generalne skupštine*, U.N. GAOR, 47. sjednica, ¶ 32, U.N. dok. A/47/869 (18. siječnja 1993.) (*"Izvješće Glavnog tajnika od 18. siječnja 1993."*); *Izjava Predsjednika Vijeća sigurnosti*, U.N. SCOR, 47. sjednica, U.N. dok. S/25746 (10. svibnja 1993.) (*"Izjava Vijeća sigurnosti od 10. svibnja 1993."*); *Pismo Glavnog tajnika Predsjedniku Vijeća sigurnosti od 1. veljače 1994.*, U.N. SCOR, 49. sjednica, U.N. dok. S/1994/109 (2. veljače 1994.) (*"Pismo Glavnog tajnika od 1. veljače 1994."*).

15. Iako je mijenjala svoj stav o statusu hrvatskih postrojbi u Bosni i njihovoj ulozi u tamošnjim borbama, Republika Hrvatska je priznala da su dijelovi njezine vojske bili prisutni na području Bosne. Primjerice, početkom 1993., Hrvatska je izjavila da, ukoliko bi u Bosni bilo postrojbi Hrvatske vojske, "one bi djelovale u skladu s ovlaštenjem Vlade Republike Bosne i Hercegovine". *Izvješće Glavnog tajnika od 18. siječnja 1993., u gornjem tekstu*, ¶ 32. Međutim, već u ljeto Hrvatska je opovrgla prisustvo ijednog pripadnika Hrvatske vojske u Bosni. Vidi *pismo Predsjednika Republike Hrvatske Glavnom tajniku od 3. lipnja 1993.*, U.N. SCOR, 48. sjednica, ¶ 3(b), U.N. dok. S/25885 (4. lipnja 1993.). Ubrzo nakon toga, Hrvatska je ponovo promijenila svoj stav. Naime, priznala je da su postrojbe Hrvatske vojske prisutne na "graničnim područjima" između Hrvatske i Bosne, ali je tvrdila da su tamo razmještene u skladu sa Zajedničkim sporazumom između Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine od 12. srpnja 1992. Hrvatska je, nadalje, priznala da su se HVO-u "pridružili pojedinci, tj. bivši pripadnici Hrvatskih oružanih snaga porijeklom iz Bosne i Hercegovine, koji su tijekom srpske agresije na Hrvatsku dragovoljno ušli u sastav Hrvatskih oružanih snaga da bi branili Republiku Hrvatsku, a sada su se vratili da obrane svoja tisućljetna ognjišta." *Pismo Predsjednika Republike Hrvatske*

Glavnom tajniku od 16. srpnja 1993., U.N. SCOR, 48. sjednica, ¶ 2(e), U.N. dok. S/26101 (16. srpnja 1993.).

16. Početkom 1994., Hrvatska je de facto priznala da je njezina vojska prisutna u Bosni protiv volje bosanske vlade. Na početku mirovnih razgovora s Bosnom, Hrvatska je izvijestila Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda da je Hrvatska spremna povući određene postrojbe s graničnih područja s Bosnom i Hercegovinom "kao izraz dobre volje prema vladi u Sarajevu" - tj., da je "spremna opozvati postrojbe Hrvatske vojske s lijeve i dijelove Hrvatske vojske s desne obale Neretve." *Pismo potpredsjednika vlade i ministra vanjskih poslova Hrvatske Glavnom tajniku od 11. veljače 1994.*, U.N. SCOR, 49. sjednica, u 3., U.N. dok. S/1994/177 (16. veljače 1994.). Nekoliko dana kasnije, Hrvatska je izvijestila da "su se hrvatski dragovoljci, koji su bili razmješteni u ... središnjoj Bosni, vratili u Hrvatsku 10. veljače 1994." i da "su [d] ana 16. veljače... dijelovi hrvatske vojske napustili šire područje Neretve i da su premješteni na područje Metkovića u Republici Hrvatskoj." *Pismo stalnog predstavnika Hrvatske pri Ujedinjenim narodima Glavnom tajniku od 17. veljače 1994.*, U.N. SCOR, 49. sjednica, U.N. dok. S/1994/197 (18. veljače 1994.).

17. Raspravno vijeće je primilo opsežan dokazni materijal koji ukazuje da su pripadnici Hrvatske vojske bili prisutni u Bosni po nalogu hrvatske vlade. Naredba hrvatskog ministra obrane o mobilizaciji 101. brigade Hrvatske vojske i njenom angažiranju u Bosni izdata 5. lipnja 1992. jedan je od dokumenata koji idu u prilog ove tvrdnje. *Vidi* Popratni zapisnik o postupku koji se vodi sukladno pravilu 61 u predmetu Ivica Rajić ("PZ"), t. 781. Sljedeći dokument potvrđuje da je mobilizacija izvršena. Dana 16. ožujka 1993., Miro Andrić, dozapovjednik vojnog stožera Herceg-Bosne i HVO-a, odobrio je povratak Ivana Zlatića iz 101. brigade Hrvatske vojske u njegovu matičnu jedinicu. PZ pod t. 776. Povrh toga, tužitelj je priložio kopije interne korespondencije HVO-a iz kojih je vidljivo da je HVO pokušavao odrediti položaj časnika HV-a u službi HVO-a. *Vidi* PZ pod t. 745-44, 755. Ovi spisi ukazuju na to da vojnici HV-a u službi HVO-a nisu bili dragovoljci, već da su bili mobilizirani od strane Hrvatske i služili u HVO-u kao vojnici HV-a s posebnim položajem.

18. Iskazi svjedoka koji su u Bosni vidjeli čitave brigade Hrvatske vojske potvrđuju gore navedeni zaključak. PZ pod t. 682, 724. Malo je vjerojatno da bi se postrojbe te veličine same od sebe prijavile za služenje u stranoj zemlji. Štoviše, svjedoci su potvrdili da su u središnjoj i južnoj Bosni vidjeli vojnu opremu s obilježjima Hrvatske vojske, kao što su tenkovi, helikopteri i topništvo. PZ pod t. 698, 720, 942, 950. Ne čini se vjerojatnim da su dragovoljci mogli dopremiti takvu opremu u Bosnu bez suradnje s hrvatskom vladom.

19. Dokazni materijal dostavljen Raspravnom vijeću također upućuje na to da hrvatske postrojbe, suprotno tvrdnjama Hrvatske, nisu bile razmještene samo na graničnim područjima, već da su sudjelovale u neprijateljskim djelovanjima protiv postrojbi bosanske vlade u središnjoj i južnoj Bosni. U studenom 1992., Glavni tajnik je izvijestio da je Hrvatska vojska, "prema pouzdanim izvješćima, u velikoj mjeri umješana u Republici [Bosni i Hercegovini]." *Izvješće Glavnog tajnika od 24.*

studenog 1992., u gornjem tekstu, ¶ 47. Mjesec dana kasnije, Glavni tajnik ponovio je ovaj zaključak, a Generalna skupština ga je implicitno prihvatila svojim pozivom na uklanjanje "svih dijelova Hrvatske vojske koji bi se mogli nalaziti u Republici Bosni i Hercegovini i koji više ne djeluju u skladu s ovlaštenjem vlade." Rezolucija Generalne skupštine 47/121, u gornjem tekstu, ¶ 5; *vidi također* Deklaracija Vijeća Europe o bivšoj Jugoslaviji ¶ 2 (Edinburgh, 11-12. prosinca 1992.) (u kojem se navodi da je Hrvatska suodgovorna za napade na muslimansko stanovništvo Bosne i Hercegovine). U svibnju 1993., Vijeće sigurnosti je izrazilo svoju duboku zabrinutost u svezi s novim vojnim ofenzivama bosanskih Hrvata na području Mostara, Jablanice i Drežnice i pozvalo Hrvatsku da se "strogo pridržava svojih obveza u skladu s Rezolucijom 752 Vijeća sigurnosti, što uključuje prestanak svih vrsta uplitanja i poštivanje teritorijalne cjelovitosti Republike Bosne i Hercegovine." *Izjava Vijeća sigurnosti od 10. svibnja 1993., u gornjem tekstu*, pod t. 1105. Dana 1. veljače 1994., Glavni tajnik je izjavio da je UNPROFOR ukazao kako nema novih izvješća o značajnim vojnim operacijama na njegovom području djelovanja. Prema UNPROFOR-ovoj procjeni, koja se temeljila na prijašnjim podacima, u središnjoj Bosni je bilo između 3000 i 5000 pripadnika Hrvatske vojske, a Hrvatska vojska je izravno potpomagala HVO ljudstvom, opremom i naoružanjem. Uplitanje vojnika Hrvatske vojske postalo je izraženije nakon "što su napadi snaga vlade Bosne i Hercegovine na HVO postajali uspješniji." *Pismo Glavnog tajnika od 1. veljače 1994., u gornjem tekstu*, pod t. 1.

20. Iskazi ljudi s terena potvrđuju zaključke Ujedinjenih naroda. Pripadnici Britanskog bataljuna UNPROFOR-a, kao i drugi svjedoci, su tijekom 1992. i 1993. vidjeli postrojbe i opremu Hrvatske vojske u i oko gradova u središnjoj Bosni, Vareša, Prozora i Gornjeg Vakufa. Izvješća Britanskog bataljuna od prosinca 1992. do listopada 1993., PZ pod t. 933, 937-936, 940, 944, 950, 952, 956, 958, 959, 970, 978, 979, 981, 994, 1006, 1010, 1023, 1028, 1038, 1050, 1051. U svibnju 1993., Britanski bataljun je izvijestio da posjeduje dokaze o sudjelovanju određenih postrojbi Hrvatske vojske u borbama sa snagama bosanske vlade oko grada Jablanice. Izvješće Britanskog bataljuna od 28. svibnja 1993., PZ pod t. 1023. Povrh toga, svjedoci su izjavili da su nakon sukoba između Herceg-Bosne i snaga Bosanske vlade vidjeli leševe vojnika s obilježjima Hrvatske vojske. *Vidi* PZ pod t. 681, 698-99. Vijeće je primilo usmene i pismene iskaze svjedoka koji upućuju na to da su pripadnici HV-a i HOS-a bili na području Stupnog Dola oko vremena kada je selo navodno napadnuto. *Vidi* Službeni prijepis postupka koji se vodi sukladno pravilu 61 u predmetu Ivica Rajić pod t. 89-90; PZ pod t. 103, 147.

21. Gore navedeni materijali predstavljaju prima facie dokaze o nazočnosti postrojbi Hrvatske vojske u središnjoj Bosni od kraja 1992. do ožujka 1994., te o tome da je Hrvatska vlada slala u Bosnu vojnike Hrvatske vojske koji su zajedno sa snagama bosanskih Hrvata sudjelovali u borbama protiv postrojbi bosanske vlade. Stoga, postoji dovoljno dokaznog materijala na temelju kojeg se može u sadašnjem postupku utvrditi da je, kao posljedica znatne i stalne umješanosti Hrvatske vojske na strani bosanskih Hrvata, unutrašnji sukob između bosanskih Hrvata i njihove vlade u središnjoj Bosni prerastao u međunarodni oružani sukob, te da je Stupni Do napadnut za vrijeme tog sukoba, tj. u listopadu 1993.

ii. Kontrola Hrvatske nad bosanskim Hrvatima

22. Gornji zaključak Vijeća o naravi sukoba dostatno odgovara odredbama Četvrte ženevske konvencije na osnovi kojih se neki oružani sukob može nazvati međunarodnim. Ipak, u svrhu tužiteljevih argumenata o osobama zaštićenim odredbama Četvrte ženevske konvencije, o čemu se raspravlja u daljnjem tekstu, Vijeće smatra potrebnim da se razmotri tužiteljev dodatni argument o tome da se sukob između bosanske vlade i Herceg-Bosne može okarakterizirati kao međunarodni zbog odnosa između Hrvatske i Herceg-Bosne. Tužitelj je ustvrdio da je Hrvatska imala takvu političku i vojnu kontrolu nad bosanskim Hrvatima da su se oni mogli smatrati agentima ili produženom rukom Hrvatske.

23. Raspravno vijeće vjeruje da će odnos u kojem bosanski Hrvati djeluju ako agent Hrvatske - ukoliko bude dokazan na sudu - biti dostatan da se ustvrdi da je sukob između bosanskih Hrvata i bosanske vlade bio međunarodni.

24. Pitanje o tome kada se neka grupa ljudi može smatrati agentima neke države često se razmatralo u kontekstu pripisivanja odgovornosti državama za djelovanja njihovih agenata. Komisija međunarodnog prava je razmotrila ovo pitanje u svom Nacrtu temeljnih postavki o odgovornosti države iz 1980. U relevantnom dijelu Nacrta 8. članka stoji da će se ponašanje osobe ili grupe ljudi "prema međunarodnom zakonu, smatrati činom države" ukoliko "se utvrdi da je ta osoba ili grupa, zapravo, djelovala u ime države." 1980. II (Drugi dio) Y.B. Međ. prav. komisija pod 31. O tome je raspravljao i Međunarodni sud pravde u predmetu *Nikaragva*. Tada je Sud razmatrao da li su *kontraši*, inače neregularne snage koje su se borile protiv nikaragvanske vlade, bili agenti Sjedinjenih američkih država kako bi odlučio da li se Sjedinjene države mogu smatrati odgovornima za povrede međunarodnog humanitarnog prava koja su kontraši navodno počinili. Sud je smatrao da je relevantan kriterij

određivanje da li je narav odnosa bila takva da je jedna strana u tolikoj mjeri ovisila o drugoj, a druga nju kontrolirala, pa se na temelju toga moglo *kontraše*, u pravne svrhe, nazvati organom vlade Sjedinjenih država ili čimbenicima koji djeluju u ime te vlade.

Nikaragva, Izvješće Međunarodnog suda pravde iz 1986. pod ¶ 109. Sud je ustanovio da su Sjedinjene države financirale, organizirale, obučavale, opskrbljivale i opremale *kontraše* i pomagale im u biranju vojnih i paravojnih ciljeva. Te aktivnosti, ipak, nisu bile dostatne da bi se Sjedinjene države proglasile odgovornima za povrede međunarodnog humanitarnog prava koja su počinili *kontraši*.

25. Raspravno vijeće smatra da je potrebno naglasiti da je u predmetu *Nikaragva* Međunarodni sud pravde razmatrao pitanje agenture u bitno različitom kontekstu od ovog u predmetu koji se vodi pred Pretresnim vijećem. Prvo, odluka Suda u predmetu *Nikaragva* konačno je utvrdila odgovornost Sjedinjenih država za djela *kontraša*. Suprotno tome, postupci koji se sada vode su po svojoj naravi preliminarni i mogu se

tijekom suđenja izmijeniti. Drugo, u predmetu *Nikaragva*, Sudu je povjereno da utvrdi odgovornost države za povrede međunarodnog humanitarnog prava. Stoga je Sud ispravno usmjerio pažnju na operativnu kontrolu Sjedinjenih država nad *kontrašima*, smatrajući da "opća kontrola [Sjedinjenih država] nad snagama koje su u velikoj mjeri ovisne o [Sjedinjenim državama]" nije dostatna da bi se ustanovila odgovornost za povrede počinjena od strane tih snaga. *Nikaragva*, Izvješće Međunarodnog suda pravde iz 1986. pod ¶ 115. Suprotno tome, od ovog se Vijeća ne zahtijeva da ustanovi odgovornost Hrvatske za djela bosanskih Hrvata. Naprotiv, od njega se zahtijeva da odluči jesu li bosanski Hrvati bili agenti Hrvatske kako bi se ustanovila stvarna nadležnost nad djelima kojima su navodno prekršene odredbe Ženevske konvencije o teškim povredama. Određena operativna kontrola, stoga, nije od značaja za ovu istragu. Naprotiv, Raspravno vijeće je usmjerilo svoju pažnju na opću političku i vojnu kontrolu Hrvatske nad bosanskim Hrvatima.

26. Dokazni materijal predložen u ovom predmetu predstavlja razumnu osnovu za uvjerenje da su bosanski Hrvati bili agenti Hrvatske u sukobima s bosanskom vladom u središnjoj i južnoj Bosni od jeseni 1992. do proljeća 1993. Čini se da Hrvatska, osim što je pomagala bosanskim Hrvatima na gotovo isti način na koji su Sjedinjene države potpomagale *kontraše* u Nikaragvi, u sukob na područje Bosne uključila vlastite snage i u velikoj mjeri kontrolirala i vojna i politička tijela bosanskih Hrvata.

27. Tužitelj je podnio Vijeću opsežan dokazni materijal o kontroli Hrvatske u vojnom krilu bosanskih Hrvata, HVO-u. HVO je osnovan zbog "agresije na područja Hrvatske zajednice Herceg-Bosne", s ciljem da brani "suverenitet područja Hrvatske zajednice Herceg-Bosne i da štiti hrvatski narod i druge narode u toj zajednici koje je napao agresor." Prijevod Odluke o osnivanju Hrvatskog vijeća obrane (HVO) (8. travnja 1992.), PZ pod 171. Dokazni materijal ukazuje na to da je Hrvatska, osim što je pomagala osoblju Hrvatske vojske, bosanskim Hrvatima davala financijsku pomoć, posebice pri kupovini oružja, davanju logističke potpore u obliku kupovine oružja i nabavke vojne opreme. *Vidi, npr.*, Pismo Predsjednika općinskog odbora HDZ-a Bugojna Regionalnom kriznom štabu Gruda od 3. ožujka 1992. (u kojem stoji da bi, glede opreme neophodne za obranu Bugojna, Odbor upotrijebio 540.000 DM koje im je odobrilo Ministarstvo financija Republike Hrvatske, a koje je Odbor stavio "na raspolaganje Ministarstvu narodne obrane Republike Hrvatske kako bi Ministarstvo pokrilo gore navedene troškove"); potvrda koju je izdalo Ministarstvo financija Hrvatske (kojom se potvrđuje da je predstavnik HDZ-a Bugojno primio 10.000 DM); izvješća Britanskog bataljuna od 13. ožujka 1993. (koja izješčuju o tvrdnjama HVO-a da dobivaju pomoć u opremi i materijalnim sredstvima iz Zagreba i Beča); 21. kolovoza 1993. (u kojem stoji da opskrba ljudstvom i municijom HVO-u od strane HV-a); 1. listopada 1993. (u kojem stoji da su praćeni svi redovni letovi helikopterima HV/HVO-a pokraj Travnika); 6. listopada 1993. (daljnja izvješća o letovima helikoptera HV/HVO-a); 22. listopada 1993. (u kojem se navode izvješća prema kojima je HVO upotrebljavao oklopne jedinice i topništvo HV-a). PZ pod t. 783, 787, 932, 942, 950, 959, 1044.

28. Dana 1. kolovoza 1993., jedna je četa Britanskog bataljuna zabilježila da je General Praljak, koji je "navodno bivši zamjenik ministra za narodnu obranu

Hrvatske”, postao zapovjednik HVO-a. PZ pod t. 986. Naposljetku, svjedoci izvješćuju da su hrvatski časnici vršili velik utjecaj na HVO tijekom pregovora s drugim stranama. PZ pod t. 687-90, 721.

29. Osim dokaza o hrvatskoj dominaciji nad vojnim tijelima bosanskih Hrvata opisanoj u gornjem tekstu, tužitelj je također predočio Raspravnom vijeću materijal koji upućuje na to da su politička tijela bosanskih Hrvata bila pod utjecajem Hrvatske. Tužitelj tvrdi da je Hrvatska politički upravljala Herceg-Bosnom od samog njenog osnivanja. Čini se da su ogranci iste stranke, Hrvatske demokratske zajednice, poznate pod kraticom HDZ, upravljali i Hrvatskom i Herceg-Bosnom, a postoji i dokazi da se bosanski Hrvati smatrali da su u tijesnoj vezi s Hrvatskom. Primjerice, dokument o osnivanju Herceg-Bosne od 18. prosinca 1991. na 177. stranici navodi povijesnu i etničku povezanost bosanskih Hrvata s Hrvatskom te iznosi da su “oni svjesni da njihova budućnost ovisi o budućnosti cjelokupnog hrvatskog naroda.” Povrh toga, tužitelj je također podnio iskaz časnika bosanske vojske koji navodi da je osobno vidio kada je vođa bosanskih Hrvata, Ante Valenta, proglasio Herceg-Bosnu hrvatskom zemljom koja pripada Hrvatskoj. Nadalje, taj časnik izjavljuje da je vidio video snimak o vođi bosanskih Hrvata, Dariju Kordiću, u kojem je Kordić rekao da je središnja Bosna dio Republike Hrvatske. PZ pod t. 705. Drugi pak bosanski svjedok iz Travnik u središnjoj Bosni također je izvijestio da je čuo slične izjave istih osoba. PZ pod t. 687-690.

30. U odluci od 7. travnja 1992. kojom se priznaje postojanje Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatska je otvoreno izjavila da će se priznavanjem Bosne “hrvatskom narodu, kao jednom od triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, zajamčiti njegova suverena prava”. Također je bosanskim Hrvatima priznala pravo na hrvatsko državljanstvo. PZ pod t. 812.

31. Hrvatska je sama priznala - kako implicitno tako i eksplicitno - svoju vojnu i političku kontrolu i utjecaj nad bosanskim Hrvatima Primjerice, u studenom 1993., potpredsjednik vlade i ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske, Mate Granić, te premijer Republike Bosne i Hercegovine, Haris Silajdžić, postigli su sporazum o načinima okončanja sukoba između bosanskih Hrvata i bosanske vlade. *Vidi pismo stalnog predstavnika Hrvatske pri Ujedinjenim narodima predsjedniku Vijeća sigurnosti od 18. studenog*, U.N. SCOR, 48. sjednica, na str. 2, U.N. dok. S/26764 (18. studenog 1993.). U vrijeme osnivanja federacije bosanskih Hrvata i bosanske vlade i stvaranja konfederacije Bosne i Hercegovine i Hrvatske, Hrvatska ne samo da je potpisala sporazum o konfederaciji, već je bila i jedna od strana u sporazumu o federaciji. *Vidi pismo stalnih predstavnika Bosne i Hercegovine i Hrvatske pri Ujedinjenim narodima Glavnom tajniku od 3. ožujka 1994.*, U.N. SCOR, 49. sjednica, na str. 2, U.N. dok. S/1994/255 (4. ožujka 1994.). Možda su najveći učinak imala pisma ministra vanjskih poslova, Mate Granića, ministrima vanjskih poslova nekoliko država koja im je on uputio za vrijeme potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma i kojima im jamči da će Republika Hrvatska poduzeti sve potrebne korake “da osigura potpuno poštivanje [sic] i pridržavanje odredbi [iz određenih dijelova Daytonskog mirovnog sporazuma] od strane osoblja ili organizacija u Bosni i Hercegovini koje su pod kontrolom Hrvatske, ili na koje Hrvatska ima utjecaj.” *Pismo stalnog predstavnika Sjedinjenih američkih država pri Ujedinjenim narodima Glavnom*

tajniku od 29. studenog 1995., U.N. GAOR, 50. sjednica, U.N. SCOR, 50 sjednica, pod t. 126-130, U.N. dok. A/50/790 & S/1995/999 (30. studenog 1995.) (“Daytonski mirovni sporazum”).

32. Dokazni materijal koji je u gornjem tekstu iscrpno predložen daje razumnu osnovu za zaključak da se bosanski Hrvati, za potrebe ovog postupka, mogu smatrati agentima Hrvatske glede djela koja navodno predstavljaju povrede odredaba Ženevskih konvencija o teškim povredama.

b. Zaštićene osobe i imovina

33. Nakon što je zaključilo da je napad na Stupni Do bio dio međunarodnog oružanog sukoba, Raspravno vijeće će sada razmotriti drugi uvjet za primjenu članka 2 Statuta Međunarodnog suda: je su li navodni zločini “počinjeni nad osobama ili imovinom zaštićenim odredbama relevantne Ženevske konvencije”. U *Odluci Žalbenog vijeća o Tadićevom prigovoru na nadležnost*, Žalbeno vijeće u paragrafu 81 iznosi da su “krivična djela navedena u članku 2 kažnjiva jedino ukoliko su počinjena nad osobama ili imovinom koja se smatraju ‘zaštićenima’ prema strogo određenim uvjetima koje su zacrtale Ženevske konvencije”. Raspravno vijeće valja razmotriti definicije zaštićenih osoba i imove koje spominje Četvrta ženevska konvencija kako bi odredilo je li ovaj zahtjev zadovoljen.

i. Zaštićene osobe

34. Članak 4 Četvrte ženevske konvencije koji se odnosi na zaštitu civilnog pučanstva za vrijeme rata, u svom bitnom dijelu kaže:

Ova Konvencija štiti osobe koje se, u slučaju sukoba ili okupacije, u bilo kojem trenutku i na bilo koji način, nađu u rukama stranke sukoba ili okupacijske sile čiji nisu državljani.

Prema ovoj definiciji, bosanske civilne žrtve smatraju se “zaštićenim osobama” ukoliko su “na bilo koji način.... u vlasti stranke sukoba.... čiji nisu državljani.” Tužitelj tvrdi da su snage HVO-a kojima je zapovijedao Ilica Rajić bile u tolikoj mjeri pod kontrolom Hrvatske da se može smatrati da su osobe iz Bosne koje su napale snage Ivice Rajića bile u rukama Hrvatske.

35. Raspravno vijeće nalazi da se u svrhu primjene odredaba o teškim povredama, Herceg-Bosna i HVO mogu smatrati agentima Hrvatske, te da se na temelju toga sukob između HVO-a i bosanske vlade može smatrati međunarodnim. Međutim, sada treba razmotriti li je stupanj kontrole dostatan da bi se njime zadovoljili uvjeti za priznanje statusa zaštićene osobe navedeni u članku 4 Četvrte ženevske konvencije.

36. U svom Komentaru o Četvrtoj ženevskoj konvenciji, Međunarodni komitet Crvenog križa predlaže da se pojmu zaštićene osobe da šire tumačenje. U Komentaru

se navodi da su riječi “u bilo kojem trenutku i na bilo koji način” upotrebljene “kako bi se zajamčilo da će se njima obuhvatiti sve situacije i svi slučajevi.” KOMENTAR MEĐUNARODNOG KOMITETA CRVENOG KRIŽA: ČETVRTA ŽENEVSKA KONVENCIJA O ZAŠTITI GRAĐANSKIH OSOBA U VRIJEMA RATA 47 (Ženeva 1958.) (“*Komentar o Četvrtoj ženevskoj konvenciji*”). Na 47. stranici nadalje se napominje da se izraz “u rukama” koristi u krajnje općenitom smislu.

Ne radi se isključivo o tome da li se netko doslovce nalazi u nečijim rukama, kao primjerice zatvorenik... Drugim riječima, izraz “u rukama” ... ne treba se uvijek shvatiti u fizičkom smislu; to jednostavno znači da se osoba nalazi na području koje kontrolira sila o kojoj je riječ.

37. Vijeću je predložen opsežan dokazni materijal koji ukazuje na to da su bosanski Hrvati kontrolirali područje oko Stupnog Dola. *Vidi* PZ pod t. 59-60, 119, 149-151, 441-42, 453. Budući da je Raspravno vijeće smatralo da postoje razumne osnove za uvjerenje da je Hrvatska kontrolirala bosanske Hrvate, može se smatrati da je Hrvatska imala nadzor nad tim područjem. Stoga, iako stanovnici Stupnog Dola nisu bili doslovce ili fizički “u rukama” Hrvatske, može se reći da su bili posredno “u rukama” Hrvatske, zemlje čiji nisu državljani. U svrhu odredaba Četvrte ženevske konvencije o teškim povredama, Raspravno vijeće stoga nalazi da su civilni stanovnici Stupnog Dola bili zaštićene osobe *vis-à-vis* bosanskih Hrvata, zato što su bosanski Hrvati bili pod nadzorom Hrvatske. Raspravno vijeće napominje da takav stav služi isključivo u svrhu uspostavljanja stvarne nadležnosti nad krivičnim djelima koje je navodno počinio optuženik.

ii. Zaštićena imovina

38. Četvrta ženevska konvencija također sadrži nekoliko odredaba koje određuju vrstu imovine koju Konvencija štiti. Tužitelj smatra da članak 53 Konvencije sadrži definiciju relevantnu za ovaj predmet. Članak 53 kaže sljedeće:

Okupacijskoj je sili zabranjeno uništavati nepokretnu imovinu koja, pojedinačno ili kolektivno, pripada pojedincima, državi ili javnim tijelima, društvenim organizacijama ili zadrugama, osim ako takvo uništavanje postane apsolutno potrebno radi vojnih operacija.

Tužitelj tvrdi da kada su postrojbe HVO-a pod zapovjedništvom Ivice Rajića zauzele Stupni Do i tamo uspostavile kontrolu, “imovina Stupnog Dola postala je zaštićenom u skladu s člankom 53... [zato što] je to bila [bosanska] imovina koja je pod kontrolom postrojbi HVO-a, koje se valjaju smatrati kao dio protivne strane u međunarodnom sukobu, a to je Hrvatska. *Podnesak tužitelja* pod t. 9.

39. Članak 53 opisuje imovinu koju Konvencija štiti u obliku određivanja zabrana koje se primjenjuju u slučaju okupacije. Shodno tome, da bi civilna imovina došla pod zaštitu Četvrte ženevske konvencije, uvjet je stanje okupacije. Jedine odredbe Četvrte ženevske konvencije koje sadrže definiciju okupacije su članci 2 i 6. U članku 2 se navodi: “Konvencija će se također primjenjivati u svim slučajevima okupacije čitavog područja ili njegovog dijela područja... čak i ako ta okupacija ne naiđe ni na kakav

vojni otpor”, a članak 6 kaže da će se Četvrta ženevska konvencija primjenjivati “čim započne neki sukob ili okupacija spomenuti u članku 2”.

40. Raspravno vijeće je već odredilo da se može smatrati da je Hrvatska imala nadzor nad ovim područjem. Pitanje je je li stupanj nadzora postrojbi HVO-a nad Stupnim Dolom dovoljan da bi se smatrao okupacijom u smislu članka 53.

41. I opet, Komentar o Četvrtoj ženevskoj konvenciji navodi da se taj uvjet može tumačiti u širem smislu. On kaže:

Sadašnja Konvencija određuje odnose između civilnog stanovništva nekog područja i postrojbi koje na to područje prodiru, bilo borbom ili ne. Ne postoji prijelazno razdoblje između invazije i uspostavljanja stabilnog okupacijskog poretka.

Komentar o Četvrtoj ženevskoj konvenciji na str. 60. Drugi komentatori također su naveli da je neophodno dati šire tumačenje tog uvjeta. Jedan autor navodi da postoje uobičajene karakteristike koje, ukoliko su prisutne, ukazuju na okupaciju:

- (i) postojanje vojne sile čija prisutnost na nekom području nije sankcionirana...;
- (ii) vojna sila je... uklonila redovni sistem javnog reda i uprave na tom području i zamijenila ga vlastitom zapovjednom strukturom...;
- (iii) postojanje razlike u državljanstvu i interesu između stanovnika na jednoj strani, i postrojbi koje interveniraju i nad njima imaju vlast, na drugoj...;
- (iv) ... postojanje praktične potrebe za pravilima koja se primjenjuju u izvanrednim situacijama kako bi se umanjila opasnost koje mogu dovesti sukoba između vojne sile i stanovnika.

Adam Roberts, *What is a Military Occupation?*, svezak 53, Brit. Y.B. Int'l L., str. 249 pod t. 274-275 (1984.).

42. Raspravno vijeće drži da su bosanski Hrvati imali nadzor nad područjem oko Stupnog Dola i da se može smatrati da je Hrvatska nadzirala to područje. Stoga, kada su postrojbe HVO-a zauzele Stupni Do tijekom međunarodnog sukoba, imovina u bosanskim selima došla je pod nadzor Hrvatske. Raspravno vijeće smatra da je, u svrhu odredaba Četvrte ženevske konvencije o teškim povredama, imovina Stupnog Dola postala zaštićena. Raspravno vijeće napominje da takav stav služi isključivo u svrhu uspostavljanja stvarne nadležnosti nad krivičnim djelima koje je navodno počinio optuženik.

43. Zbog gore navedenih razloga, Raspravno vijeće smatra da prema članku 2 Statuta ima stvarnu nadležnost nad Točkama I, II, IV i V optužnice.

2. Članak 3 - Kršenje ratnih zakona i običaja

44. Raspravno vijeće mora sada razmotriti ima li stvarnu nadležnost nad krivičnim djelima za koje tužitelj diže optužnicu sukladno članku 3 Statuta. Prva povreda članka

3 koje navodi tužitelj je bezobzirno uništavanje sela Stupni Do, a drugo je napad na civilno stanovništvo Stupnog Dola.

45. Članak 3 Statuta daje Međunarodnom sudu ovlasti da vrši krivično gonjenje u slučajevima kršenja ratnih prava i običaja i točno navodi određena kršenja za koja je nadležan Međunarodni sud.

46. Jedno od navedenih kršenja nad kojima Međunarodni sud, prema članku 3(b) ima nadležnost, jest "bezobzirno uništavanje gradova, mjesta ili sela, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom potrebom". Jasno je da su zabrane koje su navedene u članku 3 primjenjive u slučaju međunarodnog oružanog sukoba i da se mogu primijeniti na unutrašnje oružane sukobe. *Vidi Odluku Žalbenog vijeća na Tadićev prigovor o nadležnosti* pod ¶ 89. Raspravno vijeće smatra da postoji dovoljno dokaznog materijala da se zaključi da je dotični sukob međunarodne naravi. Stoga, Raspravno vijeće ne treba razmatrati odnosi li se zabrana bezobzirnog uništavanja iz članka 3(b) Statuta, u okviru međunarodnog običajnog prava, i na unutrašnje oružane sukobe.

47. Drugo kršenje članka 3 koje navodi tužitelj jest napad na civilno stanovništvo Stupnog Dola. Krivično djelo napada na civilno stanovništvo nije u potpunosti obuhvaćeno navedenim odredbama članka 3. Žalbeno vijeće je ustanovilo da popis kršenja iz članka 3 Statuta nije potpun i da Međunarodni sud ima nadležnost i nad kršenjima ratnog prava i običaja koja nisu izričito navedena u članku 3 Statuta. *Vidi Odluku Žalbenog vijeća o Tadićevom prigovoru na nadležnost* pod ¶¶ 87-89. Prema tome, ovo Vijeće mora utvrditi da takvi napadi predstavljaju kršenje ratnih prava i običaj navedenih u članku 3 Statuta.

48. Žalbeno je vijeće, u predmetu *Tadić*, ustanovilo princip po kojem je civilno stanovništvo za vrijeme unutrašnjih oružanih sukoba zaštićeno. *Odluka Žalbenog vijeća o Tadićevom prigovoru na nadležnost* pod ¶¶ 119, 127. Raspravno vijeće I Međunarodnog suda je u *Odluci suklanoj pravilu 61 u slučaju Martić* razmatralo konkretno pitanje o tome da li napad na civilno stanovništvo predstavlja kršenje ratnih zakona i običaja. Raspravno vijeće I je smatralo da su, prema pravu konvencija i običajnom pravu, napadi na civilno stanovništvo zabranjeni, kako u međunarodnim, tako i u unutrašnjim oružanim sukobima. U skladu s pravom konvencija, Vijeće se oslonilo na odredbe Dodatnih protokola I i II. Ono je također otkrilo da u običajnom pravu postoji zabrana takvih čina koja se temelji na odluci Žalbenog vijeća, rezolucijama Generalne skupštine Ujedinjenih naroda, zajedničkom članku 3 Ženevskih konvencija i odredbama Dodatnih protokola I i II a koje su odražavaju na običajno pravo. Raspravno vijeće I je nadalje navelo da su zadovoljeni uvjeti koji su spomenuti u odluci Žalbenog vijeća o nadležnosti Međunarodnog suda u skladu s člankom 3, tj., da se radi o teškom kršenju zato što su ugrožavane važne vrijednosti, što je imalo ozbiljne posljedice po žrtve, te je uključilo osobnu krivičnu odgovornost počinitelja kršenja. *Vidi Odluku sukladno pravilu 61 u predmetu Martić*, pod ¶¶ 8, 10, 19, 20. Ovo Raspravno vijeće slaže se s analizom Raspravnog vijeća I u *Odluci sukladno pravilu 61 u predmetu Martić* i smatra da Međunarodni sud ima nadležnost prema članu 3 svog Statuta da razmatra optužbe za napad na civilno stanovništvo.

49. Na temelju gore navedenih razloga, Raspravno vijeće zaključuje da ima stvarnu nadležnost nad točkama III i IV optužnice protiv Ivice Rajića.

D. Postojanje osnovane sumnje

50. Raspravno vijeće sada mora, u skladu s potpravilom 61(C), utvrditi da li je tužitelj pokazao da postoji osnovana sumnja da je Ivica Rajić počinio krivična djela za koja se tereti u optužnici. Navodna krivična djela su sljedeća: namjerno ubojstvo više civila u Stupnom Dolu, uništavanje imovine, namjerni napad na civilno stanovništvo Stupnog Dola i bezobzirno uništavanje i pustošenje Stupnog Dola koje nije opravdano vojnom potrebom.

51. Dokazni materijal koji je tužitelj podnio upućuje na to da je Stupni Do malo selo oko četiri kilometra jugoistočno od Vareša u središnjoj Bosni. Za razliku od obližnjeg Vareša, oko dvjesto pedeset stanovnika Stupnog Dola je bilo gotovo isključivo muslimanskog podrijetla. Svjedoci govore o tome da su vojnici HVO-a, pod zapovjedništvom Ivice Rajića, oko osam sati ujutro 23. listopada 1993., napali Stupni Do. Čuvši pucnjeve koji su označili početak napada, seljani su se otišli u skloništa, podruma i druga skrovišta. Oko četrdest slabo naoružanih seljana, koji su sačinjavali mjesne obrambene snage, pokušalo je obraniti i zaštititi svoje obitelji i imovinu. Pucnjava se nastavila i trajala je još oko tri sata. Budući da su jedino seljani pružali otpor HVO-u, uskoro su savladani. Branitelji sela su se tada povukli u glavno sklonište s namjerom da pokušaju zaštititi i upozoriti ljude koji se tamo nalaze. *Vidi* PZ pod t. 27-29, 66-69, 148, 151, 165.

52. Čini se da su vojnici HVO-a išli od kuće do kuće tražeći stanovnike sela. Dokazi upućuju na to da su, čim bi ih pronašli, vojnici HVO-a silom tjerovali iz skloništa i terorizirali. Iskazi svjedoka ukazuju na to da su vojnici HVO-a seljanima otimali novac i imovinu, a potom ih boli noževima, pucali na njih, silovali ih i prijetili da će ubiti nenaoružane civile na koje naiđu. Vojnici HVO-a, po svemu sudeći, nisu imali ni malo obzira prema bespomoćnim seljanima. Primjerice, u četiri žene koje su se krile u podrumu pucano je odozgo. Tri od njih četiri su ubijene. Preživjela žena izjavila je da je pobjegla iz kuće, a potom su vojnici HVO-a na nju pucali dok je trčala prema šumi. Svjedoci su naveli da su vidjeli leševe najmanje šesnaestero nenaoružanih seljana koji su izgledali kao da su ubijeni na ovaj ili sličan način. Povrh toga, vojnici HVO-a pokušali su žive spaliti oko dvanaest civila tako što su ih zaključali u kuću koju su potom zapali. Na koncu su civili probili vrata sjekirom i pobjegli. Tijekom cijelog napada, vojnici HVO-a palili su kuće gađajući ih eksplozivnim fosfornim streljivom. Vojnici HVO-a unijeli su u zapaljene kuće mnogo leševa. *Vidi* PZ pod t. 164, 330, 426-27, 434-38, 446-52.

53. Prema izvješću Matičnog ureda općine Vareš, koji je vodio knjigu umrlih za Stupni Do, do kraja napada u Stupnom Dolu poginulo je 37 ljudi. Gotovo svih šezdeset kuća bilo je praktički uništeno. *Vidi* PZ 416, 419.

54. Iskazi nekoliko svjedoka ukazuju na to da Stupni Do nije imao nikakav vojni značaj. Selo nije imalo nikakvu vojsku; gotovo svi pripadnici "obrambenih snaga" su bili seljani koji su se udružili zbog samoobrane. PZ pod t. 427-28. Štoviše, dokazni materijal ukazuje na to da Stupni Do nije bio na glavnoj prometnici, pa njegovo uništenje nije imalo nikakvo legitimno vojno opravdanje. *Vidi, npr.*, PZ pod t. 161.

55. Svjedočenje i fotografije koje je tužitelj predočio ukazuje na to da je cilj napada bilo civilno stanovništvo Stupnog Dola. PZ pod t. 27-29, 47-62, 66-69, 147-48. Čini se da je napad unaprijed planiran, što potvrđuje opsežno svjedočanstvo o tome da su specijalne jedinice, pod zapovjedništvom Ivice Rajića, na to područje došle iz Kiseljaka, grada koji je prilično udaljen od Stupnog Dola, s namjerom da ga napadnu. PZ pod t. 113, 163. Nekoliko svjedoka govore o tome da je jednu Hrvaticu, koja je bila udata za Muslimana i živjela u selu, brat odveo iz sela noć prije napada, vjerojatno zato što je znao što će se dogoditi sljedećeg dana. PZ pod t. 68, 440. Povrh toga, jedan svjedok je također izjavio da je, osam dana prije napada, HVO uhapsio šestoricu muškaraca i zatvorio ih u vareški zatvor. Petoricu muškaraca su odveli da gledaju uništavanje Stupnog Dola. PZ pod t. 484. Na koncu, prema izjavama svjedoka, izjave koje je davao Ivica Rajić ukazuju da je napad bio planiran. Primjerice, dokazni materijal otkriva da je Ivica Rajić u razgovoru s osobljem UNPROFOR-a izjavio da je zauzimanje Stupnog Dola bilo neophodno, zato što su snage bosanskih Muslimana bile napale bosanske Hrvate na području Kopjara. PZ pod t. 100-101.

56. Dokazni materijal također pokazuje da je Stupni Do uništen u napadu. PZ pod t. 82, 370-73. Raspravno vijeće je na ročištu imalo priliku pregledati fotografije uništenog sela, kao i spaljene leševe. *Vidi općenito* PZ pod t. 6-166, 327-494. Gotovo svi svjedoci svjedočili su o uništenju sela, te izjavili da su vidjeli kuće i druge zgrade koje su izgorjele ili su još uvijek bile u plamenu ili osjetili miris paljevine. Nema dokaza da je u selu bilo vojnih objekata ili bilo kakvih drugih legitimnih ciljeva. PZ pod t. 161.

57. Prema tomu, dokazni materijal koji je predočio tužitelj predstavlja razumnu osnovu za zaključak da je Stupni Do bezobzirno uništen, njegovo stanovništvo namjerno ubijeno, imovina uništena i da se radilo o namjernom napadu na civilno stanovništvo u cjelini, a da pritom ni jedan navedeni čin nije bio vojno opravdan. Stoga, jedino preostaje pitanje umiješanosti Ivice Rajića u napad.

58. Postoji značajni dokazni materijal na temelju kog se Ivica Rajić može dovesti u vezu s napadom na Stupni Do. *Vidi, npr.*, PZ pod t. 90, 95, 98, 101, 113, 121, 140, 332. Na primjer, Ivica Rajić je osobno izvijestio pukovnika Ulfa Henricssona, tadašnjeg zapovjednika Nordijskog bataljuna UNPROFOR-a, o tome da je on "novi

zapovjednik brigade". PZ pod t. 83-84. Osim toga, časnik vojnih promatrača Ujedinjenih naroda izjavio je da se, nakon neuspjelog pokušaja da uđe u Stupni Do, tamo vratio s Ivicom Rajićem i tada na nadzornoj postaji dobio dopuštenje da uđe u selo. PZ pod t. 24-26. Naposljetku se, na sam dan ili oko dana napada, Major Hakan Birger, časnik UNPROFOR-a, sastao s Ivicom Rajićem, pukovnikom Henricssonom i vodnikom Ruzdijem Ekenheimom, vojnikom UNPROFOR-a. Na sastanku je Ivica Rajić rekao da on ima kontrolu nad situacijom. On je uskratio osoblju Ujedinjenih naroda dopuštenje za ulazak u selo. PZ pod t. 120.

59. Postoji dokaz da je Ivica Rajić znao za napad i da ga je, ustvari, naredio. Dokazni materijal o ovome obuhvaća iskaz brigadira Angusa Ramsaya, tadašnjeg načelnika stožera UNPROFOR-a. Brigadir Ramsay često je prije napada dolazio u kontakt s Ivicom Rajićem. Na tim sastancima, Ivica Rajić se predstavljao kao vojni zapovjednik postrojbi HVO-a u Kiseljaku. PZ pod t. 163. Brigadir Ramsay je bio mišljenja da je Ivica Rajić bio operativni zapovjednik napada na Stupni Do i da je bio na dovoljno visokom položaju u HVO-u i dovoljno surov da zapovjeda napadom. PZ pod t. 162. Slično tomu, vodnik Ekenheim vjeruje da nema dvojbe o tome da je Ivica Rajić znao za napad. PZ pod t. 90. On je posvjedočio da je na nekoliko sastanaka održanim u vojnom stožeru Ivice Rajića, Ivica Rajić imao telefon i radio-stanicu. PZ pod t. 90. Vodnik Ekenheim je izjavio da je Ivica Rajić planirao napad, te napomenuo kako je Ivica Rajić otvoreno rekao da je zauzeo Stupni Do "zato što je mislio da će bosanska vojska napasti Vareš preko Stupnog Dola, pa su stoga oni morali neutralizirati Stupni Do. To je bilo bosansko uporište puno vojnika i izdajnika." PZ pod t. 101.

Na jednom od nekoliko sastanaka s predstavnicima UNPROFOR-a, Ivica Rajić je izvijestio vodnika Ekenheima i pukovnika Henricssona da neće nauditi civilima, da su vojnici u Stupnom Dolu njegovi, te da, budući da je on odgovoran za njih, može zajamčiti da civili neće stradati. PZ pod t. 100-101.

60. Također je očigledno da su vojnici HVO-a na tom područja uvažavali autoritet Ivice Rajića. Na primjer, na jednoj nadzornoj postaji vojnici HVO-a su vodniku Ekenheimu i pukovniku Henricssonu, koji su bili na putu za Vareš, rekli da ne mogu proći bez dopuštenja njihovog zapovjednika, Ivice Rajića. PZ pod t. 100.

61. Naposljetku, svjedok, koji je bio pripadnik HVO-a i Hrvatskih oružanih snaga, izjavio je kako je prije napada Ivica Rajić razmjestio većinu mjesnih vojnika HVO-a na područja crte bojišnice. PZ pod t. 73-74. Ovaj svjedok misli da je Ivica Rajić imao kontrolu nad vojnicima, zbog toga što mu je Ivica Rajić dao rukom pisanu dozvolu da zadrži svoje oružje na prelasku preko nadzornih postaja oko Stupnog Dola. Kada su se radi ovoga sastali, Ivica Rajić je rekao da je ponosan na akcije svojih ljudi, a da su žrtve normalna posljedica takvih akcija. PZ pod t. 72. Taj svjedok također tvrdi da je vidio Ivicu Rajića kako je ošamario vojnika HVO-a koji je, navodno, pustio neku djevojku za vrijeme napada na Stupni Do. PZ pod t. 72.

E. Nesurađivanje s Međunarodnim sudom

62. Nakon što je sudac Sidwa potvrdio optužnicu, nalozi za uhićenje otposlani su Republici Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosni i Hercegovini 29. kolovoza 1995. Sljedeći nalog za uhićenje kojeg je 8. prosinca 1995. potpisao sudac Vohrah upućen je Republici Hrvatskoj i uručen zamjeniku ministra pravosuđa Hrvatske, Tomislavu Paniću, dana 13. prosinca 1995.

63. Dana 23. siječnja 1996., tajnik Međunarodnog suda otposlao je veleposlanstvima Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske u Belgiji, te ministru pravosuđa Federacije Bosne i Hercegovine oglas o optužnici protiv Ivica Rajića i zatražio njegovo objavljivanje sukladno pravilu 60 Pravilnika. Dana 12. veljače 1996., veleposlanstvo Bosne i Hercegovine pribavilo je dokaze o objavljivanju optužnice. Niti Republika Hrvatska, ni Federacija Bosne i Hercegovine nisu tajništvo izvijestili da su ispunili zatraženo.

64. Do današnjeg dana, Ivici Rajiću nije osobno uručena optužnica, a nalozi za uhićenje nisu izvršeni.

65. Tužitelj je predočio kopiju optužnice podignute protiv Ivica Rajića pri Odjelu travničkog višeg suda u Varešu dana 14. kolovoza 1995. Ova optužnica, koja je prenijeta na Viši sud u Mostaru dana 21. kolovoza 1995., navodi da je Ivica Rajić u pritvoru od 3. srpnja 1995. PZ pod t. 1372. Raspravno vijeće nema podataka o ishodu ovih postupaka, ali je na temelju onog što je rekao tužitelj, zaključilo da je Ivica Rajić u međuvremenu pušten na slobodu. Raspravno vijeće ne zna je li se to dogodilo prije ili nakon što je nalog za uhićenje dostavljen Federaciji Bosne i Hercegovine.

66. Raspravno vijeće vjeruje da je Ivica Rajić od svog puštanja u nekoliko navrata boravio u Hrvatskoj i na području Federacije Bosne i Hercegovine. Tužitelj je predočio pouzdane podatke koji govore o tome da Ivica Rajić živi, ili je živio u Splitu u Republici Hrvatskoj i da nakratko posjećuje Kiseljak u Federaciji Bosni i Hercegovini. PZ pod t. 1353. Osim toga, Raspravno vijeće je primilo punomoć koju je Ivica Rajić potpisao u Kiseljaku, a kojom imenuje hrvatskog odvjetnika, g. Hodaka, svojim predstavnikom u postupku u ovom predmetu.

67. Prema članku 29 Statuta, Republika Hrvatska je obvezna surađivati s Međunarodnim sudom. Republika Hrvatska nije niti uručila optužnicu, ni izvršila nalog za uhićenje koji joj je bio upućen, uprkos činjenici da Ivica Rajić boravi na njezinoj teritoriji.

68. Nakon potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma, Federacija Bosne i Hercegovine je također obvezna surađivati s Međunarodnim sudom. U skladu s člankom X dodatka 1-A Daytonskog mirovnog sporazuma, Federacija Bosne i Hercegovine je poduzela korake za "potpunu suradnju sa svim entitetima zaduženim za provođenje ovog mirovnog sporazuma... uključujući i Međunarodni sud za bivšu

Jugoslaviju.” Međutim, Federacija Bosne i Hercegovine nije niti uručila optužnicu, ni izvršila nalog za uhićenje koji joj je bio upućen, uprkos činjenici da Ivice Rajić boravi na njezinoj teritoriji.

69. U popratnom pismu Daytonskog mirovnog sporazuma od 21. studenog 1995., Republika Hrvatska poduzela je korake kako bi zajamčila da

osoblje ili organizacije u Bosni i Hercegovini koje su pod kontrolom Hrvatske, ili na koje Hrvatska ima utjecaj u potpunosti poštuju [sic] i pridržavaju se odredaba gore navednih Dodataka [tj., dodatak 1-A i 2 Daytonskog mirovnog sporazuma].

Daytonski mirovni sporazum pod 126-30. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda i Predsjedništvo Europske zajednice nedavno su zatražili od Republike Hrvatske da upotrijebi utjecaj koji ima nad vodstvom bosanskih Hrvata kako bi osigurali da Federacija Bosne i Hercegovine u potpunosti poštuje svoje međunarodne obveze. To što Federacije Bosne i Hercegovine nije ispunila svoje obveze implicira i to da ih ne ispunjava ni Republika Hrvatska.

70. U svjetlu gore navedenog, Raspravno vijeće smatra da se to što su Republika Hrvatska i Federacija Bosne i Hercegovine propustile Ivici Rajiću osobno uručiti optužnicu i izvršiti naloge za uhićenje izdate protiv njega, zapravo može pripisati odbijanju Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine da surađuju s Međunarodnim sudom. Stoga, Raspravno vijeće to potvrđuje u svrhu izvještavanja Vijeća sigurnosti.

F. Zaključak

71. Na temelju predloženog dokaznog materijala i saslušanih svjedočanstava, Raspravno vijeće je utvrdilo da je tužitelj pokazao da postoji osnovana sumnja da su postrojbe HVO-a dana 23. listopada 1993. napale Stupni Do, selo s civilnim stanovništvom, uz pomoć ili po nalogu Ivice Rajića. Čini se da je napad bio uperen protiv civilnog stanovništva sela prouzročio smrt mnogih civila. Selo koje nije imalo nikakav vojni značaj opustošeno je, a imovina civila uništena.

72. Raspravno vijeće je utvrdilo da postoje osnove da se potvrde sve točke optužnice protiv Ivice Rajića i da se protiv njega izda međunarodni nalog za uhićenje koji se ima poslati svim zemljama-članicama. Nadalje, Raspravno vijeće nalaže da se nalog za uhićenje pošalje i multinacionalnim vojnim provedbenim snagama (IFOR) razmještenim na području Bosne i Hercegovine u skladu s Daytonskim mirovnim sporazumom.

III. DISPOZITIV ODLUKE

ZBOG GORE NAVEDENIH RAZLOGA,

RASPRAVNO VIJEĆE, TEMELJEM PRAVILA 61,

JEDNOGLASNO

ODLUČUJE da ono ima stvarnu nadležnost nad svim točkama optužnice podignute protiv Ivice Rajića;

NADALJE ODLUČUJE da je utvrdilo da postoje razumne osove za uvjerenje da je Ivica Rajić počnio zločine za koje ga se tereti u svim točkama optužnice podignute protiv njega;

OVIME POTVRĐUJE sve točke optužnice;

IZDAJE međunarodni nalog za uhićenje Ivice Rajića; i

NALAŽE da se nalog za uhićenje proslijedi svim zemljama-članicama i multinacionalnim vojnim provedbenim snagama (IFOR).

NAPOMINJE da se propust da se osobno uruči optužnica može pripisati odbijanju Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine da surađuje s Međunarodnim sudom, te temeljem potpravila 61(E) traži od predsjednika Međunarodnog suda da o tome izvijesti Vijeće sigurnosti.

Tekst sastavljen na engleskom i francuskom jeziku; engleski tekst smatra se izvornikom.

/potpisano/
Gabrielle Kirk McDonald
Predsjedavajuća sutkinja

Sudac Sidhwa ovoj odluci prilaže odvojeno mišljenje.

Dana 13. rujna 1996.
U Den Haagu,
Nizozemska

[Pečat suda]